

Foyer

Bemiddelingsproject minderjarige Roma

Inleiding

Sinds februari 2007 werkt de Dienst Woonwagenebewoners en Roma van het Regionaal Integratiecentrum Foyer in de Regio Brussel met bemiddelaars van Roma-origine. We leggen uit waarom.

Roma kenden een eeuwenlange geschiedenis van marginalisatie en uitsluiting in Europa, hetgeen een voedingsbodem was voor de ontwikkeling van een culturele identiteit die het onderscheid en de kloof tussen de 'Roma' en de 'gadjé' (niet-Roma) benadrukt. Een relatie die gebaseerd is op wederzijds wantrouwen en welke, volgens de Roma, hun voortbestaan als etnische groep heeft mogelijk gemaakt. Ieder die met Roma wil werken aan een goede integratie in de samenleving, zou rekening moeten houden met zijn functie van 'brug-figuur' tussen beide groepen. Op dit vlak situeren zich ook de bemiddelaars. Bemiddelaars van Roma-origine hebben het voordeel om te kunnen communiceren met Roma in hun moedertaal, het Romanes. Door het gebruik van deze taal en het feit van zelf Roma te zijn ontwikkelt zich vrij gemakkelijk een vertrouwensrelatie.

Missie bemiddelaars

De eerste doelstelling van het aanstellen van een Roma-bemiddelaar is het **faciliteren van de communicatie** tussen de Roma en de *gadjé*-diensten of -instellingen. Door een goede communicatie en het feit van 'onder Roma te kunnen praten' kan een **vertrouwensrelatie** met Roma-cliënten zich vrij gemakkelijk ontwikkelen. Dit is een essentiële voorwaarde om efficiënt te kunnen werken met een Roma-familie of -individu.

De Roma-bemiddelaar doet bemiddelingen op vraag van een dienst of instelling. Een bemiddelaar moet zich bewust zijn van het feit dat hij noch de éne noch de andere partij vertegenwoordigt. Zijn taak is het faciliteren van de communicatie tussen de beide partijen en de goede overdracht van de wederzijdse boodschappen. Hierin behoudt hij **neutraliteit, respect en vertrouwelijkheid** ten opzichte van iedereen.

De doelgroep van de bemiddelaar zijn **Roma-minderjarigen**. Hij heeft als doelstelling om aan de hand van bemiddelingen bij te dragen aan het opzetten en het uitvoeren van een aangepaste opvolging. Bij deze opvolging houdt de bemiddelaar zich voornamelijk bezig met de **schoolsituatie** van de jongere. Dit beantwoordt aan de doelstellingen van de Dienst Woonwagenebewoners en Roma¹, welke in hoofdzaak de scholarisatie van minderjarige Roma beogen en de versterking van de banden tussen de school en de families.

¹ De Foyer hanteert het principe dat onderwijs essentieel is in het socialisatieproces van een kind en dat het een hefboom is voor een goede integratie en het creëren van perspectieven in de Belgische samenleving. Het werk van de bemiddelaar situeert zich binnen deze context.

Taken bemiddelaars

Een bemiddeling bestaat uit een moment van **vertaling** en momenten van **interculturele bemiddeling**. In deze momenten van interculturele bemiddeling kan de bemiddelaar informatie en verduidelijkingen toevoegen die te maken hebben met de cultuur of de persoonlijke situatie van de cliënt, ofwel met de betrokken dienst. Het betreft hier verduidelijkingen waarvan hij oordeelt dat ze waardevol zijn voor een goed begrip van de uitgewisselde boodschappen. De bemiddelaar tracht deze 2 verschillende taken goed te onderscheiden en ze ook te signaleren naar de beide betrokken partijen.

Het is mogelijk dat de dienst die de bemiddeling aanvraagt de **persoonlijke mening** van de bemiddelaar vraagt over een situatie of een te nemen maatregel. De bemiddelaar kan zich hierover uitspreken maar geeft aan dat het om zijn persoonlijke mening gaat.

De bemiddelaar kan opgeroepen worden om diensten bij te staan in de **opvolging van Roma-cliënten**: maatregelen, omkadering, begeleiding... Dit moet zich evenwel situeren binnen de doelstellingen van de Dienst Woonwagengebouders en Roma, welke voornamelijk betrekking hebben op steun aan de **scholarisatie** van minderjarige Roma en op de **versterking van de banden tussen de school en de families**: inschrijvingen, opvolging, sensibilisatie en informatie, familiale omkadering ter verbetering van basisvoorwaarden voor de scholarisatie van de kinderen, bemiddeling tussen schoolstructuren en families enz.

De Dienst Woonwagengebouders en Roma van de Foyer verzorgt de omkadering, opvolging en evaluatie van de bemiddelaars. De bemiddelaars volgen een basisvorming interculturele bemiddeling, georganiseerd door de Dienst Interculturele Bemiddeling van de Foyer.

Types van bemiddelingen

De bemiddelaar kan tussenkomen op vraag van verschillende actoren. Het type van bemiddeling verschilt naargelang welke deze actor is.

1) Observatie- en Oriëntatie-Centra (OOC):

De taken van de bemiddelaar zijn:

- De minderjarige goed **informer** over de doelstellingen van diens (tijdelijk) verblijf in het OOC, de mogelijkheden van het centrum, de mogelijke oplossingen voor zijn situatie (in geval van niet-begeleide minderjarige: voogdij-systeem) en de gevolgen van zijn houding.
- Bijdragen tot de **identificatie** van de jongere en nagaan of hij al dan niet begeleid is.
- De begeleide jongeren **terugbrengen** naar diens begeleiders (bij voorkeur de ouders) door dezen de jongeren te doen komen halen of door de jongeren naar hun woonplaats te begeleiden.

Werkwijze :

- De vragen worden rechtstreeks gericht aan de bemiddelaars.
- De taakbeschrijving en krijtlijnen waartussen de bemiddelaars kunnen handelen, zijn beschreven in het protocol van de bemiddelaars (zie annex).

2) Politie-commissariaten :

De taak van de bemiddelaars is :

- De begeleide jongeren **terugbrengen** naar hun begeleiders (bij voorkeur de ouders) door dezen de jongeren te doen komen halen of door de jongeren naar hun woonplaats te begeleiden.

Werkwijze:

- De politie-commissariaten kunnen beroep doen op een bemiddelaar in het kader van de aanhouding of ontmoeting met een minderjarige. In deze gevallen nemen de politie-agenten contact op met de Dienst Voogdij of de Dienst SEMK waar men de inschrijving en de identiteit van de jongere verifieert. Deze dienst geeft de naam en het telefoonnummer van de bemiddelaar door aan de Politie welke direct met deze contact kan opnemen.
- De taakbeschrijving en krijtlijnen waartussen de bemiddelaars kunnen handelen, zijn beschreven in het protocol van de bemiddelaars (zie annex).

3) Gerechtelijke diensten:

Een jeugdrechter kan beroep doen op een bemiddelaar in het kader van een ontmoeting of **convocatie van een minderjarige**, of in het kader van de opvolging van een dossier en de te ondernemen acties **voornamelijk met betrekking tot de scholarisatie**.

De taken van de bemiddelaar zijn:

- **Bemiddelen** tussen gerechtelijke diensten en de minderjarige (eventueel samen met andere familieleden)
- **Van gedachte wisselen** met de gerechtelijke diensten over adequate opvolgingsmaatregelen die moeten worden genomen, in geval van expliciete vraag door de betrokken diensten.
- Bijdragen tot de **opvolging van de schoolsituatie** van de minderjarige om diens integratie in de samenleving te bevorderen, en dit met een officieel mandaat van de betrokken gerechtelijke dienst en in samenwerking met andere partners (Sociale Dienst Jeugdrechtbank, ...).

Werkwijze:

- De oproepen worden gecentraliseerd in de **Foyer tussen 9u en 17u**
- In dringende gevallen na 17u en tijdens het weekend kunnen de bemiddelaars rechtstreeks op hun GSM worden opgeroepen.
- De oproepen gebeuren voornamelijk door gerechtelijke diensten gesitueerd in de Regio Brussel.
- De Dienst Woonwagenbewoners en Roma van de Foyer zorgt voor de opvolging van de oproepen voor bemiddeling en de opvolging van de dossiers, steeds in samenwerking met andere partners.
- De taakbeschrijving en krijtlijnen waartussen de bemiddelaars kunnen handelen, zijn beschreven in het protocol van de bemiddelaars (zie annex).

Verwachtingen t.a.v. de gerechtelijke dienst:

- Maatregelen voorzien als consequente **'stok achter de deur'** ter ondersteuning van het werk van de bemiddelaar, die als ultiem middel in praktijk worden gebracht indien de inspanningen van de sociale omkadering en bemiddeling niets opbrengen.

4) Schoolbemiddelingen:

Als **brugfiguur** bestaat de taak van de bemiddelaar eruit om kinderen regelmatig naar school te krijgen door de banden tussen de families en de school te versterken. Dit werk wordt vervuld in de Brusselse Regio met speciale aandacht voor de gemeentes Molenbeek en Sint Joost-ten-Node.

De doelstellingen van schoolbemiddeling zijn de volgende:

- De **regelmaat van de scholarisatie van Roma-kinderen verhogen** en spijbelgedrag verminderen
- Roma-nieuwkomers en niet-schoolgaande Roma **toeleiden** van naar een school
- De **ouders betrekken** in het scholarisatieproces van hun kinderen
- De **ouders overhalen** om kleuters in te schrijven in een **kleuterschool**
- De **basisvoorwaarden verbeteren** om kinderen naar de school te kunnen sturen
- De **kennis en het inzicht van het pedagogische team verhogen** in verband met de situatie en de cultuur van de Roma

De taken van de bemiddelaar zijn:

- **Begeleiden** (fysisch) van de familie om de kinderen naar school te sturen (huisbezoeken, ...)
- Smeden van **vertrouwensrelaties** tussen de familie en de school
- **Sensibiliseren** van de ouders omtrent het belang van onderwijs, rechten en plichten
- **Informereren** van de ouders over het functioneren en het reglement van de school, de veiligheid op school, de schoolactiviteiten enz
- **Mobiliseren** van de ouders voor schoolactiviteiten (oudercomités, mondiale dagen...)
- Bemiddelen in geval van conflicten
- **Sociale omkadering** van de familie en doorverwijzing naar reguliere diensten voor vragen en problemen in verband met andere levensdomeinen die indirect de scholarisatie van de kinderen beïnvloeden
- Werken in **netwerk** met gemeentediensten en diensten die kinderen begeleiden

Werkwijze:

- De acties van de bemiddelaars gebeuren op vraag en in nauwe samenwerking met de directie en de sociaal assistent van de scholen in de Regio Brussel.
- Andere diensten kunnen eveneens beroep doen op de bemiddelaars (Jeugdbrigades van de Politie, SAJ, Comité Bijzondere Jeugdzorg,...) indien de interventie te maken heeft met de schoolsituatie van de jongere.
- De oproepen worden gecentraliseerd in de **Foyer tussen 9u en 17u**.
- De Dienst Woonwagenbewoners en Roma van de Foyer zorgt eveneens voor de coördinatie en de opvolging van de interventies van de bemiddelaars.

Verwachtingen t.a.v. schoolstructuren:

- **Directe signalering** in geval van schoolverzuim van Roma-leerlingen, zodat de bemiddelaar kort op de bal kan spelen.

Beschikbaarheid van bemiddelaars

Aanvrager van bemiddeling ► Bemiddelaars ▼	Observatie- en Oriëntatie Centrum	Politie-commissariaten	Gerechtelijke diensten	Scholen en andere onderwijspartners
<i>Telefonische oproep</i>	Rechtstreeks naar de bemiddelaar	Rechtstreeks naar de bemiddelaar	<ul style="list-style-type: none"> • Ma-Vr : 9u-17u : → Foyer : 02/411.87.32 → koen.geurts@foyer.be • Na 17u en weekends : → <i>rechtstreeks naar de bemiddelaar</i> 	Ma-Vr : 9u-17u : → Foyer : 02/411.87.32 → <i>koen.geurts@foyer.be</i>
Gabi Bala Roemeens / Frans / Nederlands Tel.: 02/411.87.32	/	/	Ma-Vr : 9u-17u	Ma-Vr : 9u-17u
Florin Muntean Roemeens / Rom / Frans Tel.: 0487/15.50.89	Ma-Vr : na 17u Weekends	Ma-Vr : na 17u Weekends	Ma-Vr Weekends	Ma-Vr : 9u-17u
Mihaela Mihai Roemeens / Rom / Frans Tel.: 0478/99.42.08	Ma-Vr Weekends	Ma-Vr Weekends	Ma-Vr Weekends	Ma-Vr : 9u-17u
Mihaela Covaci Roemeens / Rom / Frans Tel.: 0484/60.91.25	/	/	/	Ma : 9u-17u Di : 9u-12u30
Safet Hajvazi Servo-Kroatisch / Rom / Nederlands Tel.: 0494/10.86.90	Tot 31/1/'08 : • Ma-Di-Wo : na 12u • Do : ganse dag • Vr : na 18u • Weekends Na 1/2/'08 : altijd	Tot 31/1/'08 : • Ma-Di-Wo : na 12u • Do : ganse dag • Vr : na 18u • Weekends Na 1/2/'08 : altijd	/	/
Refika Cazim Servo-Kroatisch / Rom / Frans Tel.: 0495/77.11.22	Ma-Vr Weekends	/	/	/